

[Udenrigsministeren.]

arbejde derpaa, at vi altid skal være bundet til at bære os helt ens ad, tror jeg, at dette vilde indebære en Fare for det nordiske Samarbejde, som man vil kunne undgaa ved at forstaa de virkelige Forhold i Verden, som sætter Grænserne for, hvor langt dette nordiske Samarbejde kan naa.

Det ærede Medlem Hr. Krag fremhævede stærkt den Tillægsprotokol, som knyttet til Traktaten, [og spurgte om den Klarhed, der er tilvejebragt derved. Jeg ser ikke rettere — og det forstod jeg ogsaa i Virkeligheden var det ærede Medlems Opfattelse—, end at der ved Tillægsprotokolens Ord er tilvejebragt den fuldeste Klarhed, Mennesker overhovedet kan naa til i saadanne Aftaler med Hensyn til Forstaaelsen af selve Punkterne i Traktaten. De almindelige Neutralitetsregler kan ikke siges at være skrevet op Punkt for Punkt i en Samling af Paragraffer. Der findes en Række Paragraffer, nedlagt i de forskellige Haager-Konventioner, som var Udgangspunktet for vor Virksomhed i den sidste Krig; men Verden bringer Gang efter Gang Forhold, som ikke kan være forudset og klarlagt i saadanne Paragraffer. Imidlertid, Retningslinien er angivet, hele Systemet er angivet, det Omraade, som Neutralitetsreglerne gælder, er angivet, og det er dette, som er indføjet som Grundlag for Forstaaelsen af denne Aftale i den Tillægsprotokol, der her er Tale om.

Jeg kan dertil føje, at med Hensyn til normal Vareomsætning betyder Sætningen, at Udgangspunktet under en kommende Forvikling, hvis en saadan virkelig skulde komme, vil være dette, at man regner med den Omsætning, der i det store og hele kan have fundet Sted i Fredstid. Ethvert Menneske kan sige sig selv, at der vil blive Ting, man ikke paa samme Maade kan komme til nøjagtigt at handle med; der kan komme Udførselsforbud af Hensyn til vort eget Forbrug i en saadan Situation, men Udgangspunktet ved Bedømmelsen af, hvad de to Stater bør kunne enes om, vil være de almindelige Forhold under normale Vilkaar, under Fredsvilkaar. Det er det Udgangspunkt, vi satte under den sidste store Krig, og det lykkedes — jeg indrømmer med store Vanskeligheder og med skiftende Resultater til de forskellige Tidspunkter —

dog i det store og hele at opretholde vor Samhandel med begge de krigsførende Magter.

Jeg haaber altsaa, at Udtrykkene paa dette Punkt er saa tilfredsstillende, som det er muligt at faa dem. Jeg føjer dertil, at hvis der skulde opstaa Tvivl om Forstaaelsen af denne Aftale, har vi fra 1926 en Voldgiftsaftale med Tyskland, der ikke er af ubetinget Karakter, men som fastsætter Voldgiftsavgørelse, naar der maatte opstaa Tvivl om, hvorvidt Traktater mellem Danmark og Tyskland skal forstaaes paa den ene eller den anden Maade.

Det ærede Medlem sagde endelig, at der stod i Indledningen til Tillægsprotokollen, at der var konstateret Enighed om „følgende Punkter“, og saa spurgte det ærede Medlem, om der var andre Punkter, hvor der ikke var Enighed. Disse Punkter er de Punkter, hvor der fra vor Side blev rejst en vis Tvivl med Hensyn til, hvad Indholdet var i den foregaaende Artikel 1, 2det Stykke, og det var herom, der blev fastslaaet Enighed. Der har intet andet Tvivlspunkt været rejst, hverken fra vor eller fra Tysklands Side, og man kan da sige, at det er de Punkter, hvor Tvivl overhovedet kunde opstaa, der er klarlagt ved denne Udtalelse.

Det ærede Medlem Hr. Ole Bjørn Kraft indskrænkede sig i alt væsentligt til to Ting. Den ene var at betone Iveren for en fælles nordisk Holdning. Derom er vi enige, og jeg haaber, at det ærede Medlem og hans Parti, før denne Dags Forhandling om dette Spørgsmaal er gaaet til Ende, vil komme til at drage den samme Slutning deraf, som vi andre gør. Det ærede Medlem understregede dernæst stærkt Viljen til en upartisk Neutralitet, og det er mig en Glæde, at derom findes ingen Tvivl.

Det ærede Medlem Hr. Jens Møller rejste foruden Spørgsmaalet om Folkeforbundet, som jeg allerede har besvaret, Spørgsmaalet om en Udvidelse af den økonomiske Forbindelse med Tyskland, om vor Afsætnings Forøgelse over for Tyskland. Jeg kan dertil svare, at gennem den Række af Handelsaftaler, der er truffet mellem det tyske Rige og Danmark fra 1934 til nu, er der naaet en ganske overordentlig stor Forøgelse, en Fordobling af vor Samhandel med Tyskland i Forhold til den, vi var